HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. szeptember 18.[1]

C-176/18. sz. ügy

Club de Variedades Vegetales Protegidas
kontra
Adolfo Juan Martínez Sanchís

(a Tribunal Supremo [legfelsőbb bíróság, Spanyolország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Közösségi növényfajta-oltalom – 2100/94/EK rendelet – A 13. cikk (2) és (3) bekezdése – Az oltalom hatásai – Egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszer – Fajtaösszetevők elültetése és termésük betakarítása – A fajtaösszetevőkre és a betakarított terményre vonatkozóan végrehajtott cselekmények közötti különbségtétel – Fajtaösszetevők jogosulatlan felhasználásának fogalma – 95. cikk – Ideiglenes védelem”

I. Bevezetés

1. A Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló 2100/94/EK rendelet 13. cikke (2) és (3) bekezdésének értelmezésére kéri a Bíróságot.[2]

2. E kérelem egy mandarinfafajtára vonatkozó közösségi oltalom jogosultjának jogai érvényesítésével megbízott szervezet, a Club de Variedades Vegetales Protegidas (a továbbiakban: CVVP) és egy mezőgazdasági vállalkozás tulajdonosa között folyamatban lévő jogvita keretében került előterjesztésre. A CVVP azt rója fel utóbbi félnek, hogy ezen oltalom alatt álló fajtához tartozó fákat ültetett, azok termését betakarította és forgalomba hozta anélkül, hogy az oltalom jogosultjától erre engedélyt kapott volna vagy neki méltányos díjazást fizetett volna.

3. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy amennyiben valamely mezőgazdasági termelő oltalom alatt álló fajtához tartozó facsemetéket szerzett be egy faiskolában az oltalom iránti kérelem közzététele és az oltalom megadása közötti időszakban, e facsemeték elültetésének, termésük betakarításának és későbbi értékesítésének szükséges feltétele-e egyrészről az, hogy az oltalom jogosultjának méltányos díjazást fizessenek, ha e cselekményekre ebben az időszakban került sor, másrészről az, hogy az oltalom jogosultja erre engedélyt adjon, amennyiben e cselekményeket az oltalom megadását követően is folytatják.

1 Eredeti nyelv: francia.

2 Az 1994. július 27-i tanácsi rendelet (HL 1994. L 227., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 16. kötet, 390. o.).

II. Jogi háttér

A. A 2100/94 rendelet

4. A 2100/94 rendelet 5. cikkének (2) és (3) bekezdése kimondja:

„(2) E rendelet alkalmazásában »fajta« az a legkisebb besorolású önálló növénycsoportosítás, amely – függetlenül attól, hogy kielégíti-e az oltalmazhatósági feltételeket –:

– adott genotípusból vagy genotípusok kombinációjából kifejeződött jellemzők által meghatározható,

– bármely más növénycsoportosítástól legalább egy ilyen kifejeződött jellemző tekintetében megkülönböztethető, és

– jellemzőit megőrző szaporításra alkalmas egységet alkot.

(3) Valamely növénycsoportosítás egész növényekből vagy teljes növény termesztésére alkalmas növényrészekből áll; a továbbiakban az egész növény és a növényrész együttesen: »fajtaösszetevők«."

5. E rendelet 13. cikkének (1)–(3) bekezdése szerint:

„(1) A közösségi növényfajta-oltalom feljogosítja a közösségi növényfajta-oltalom jogosultját vagy jogosultjait (a továbbiakban: a jogosultat) a (2) bekezdésben foglalt tevékenységek folytatására.

(2) A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);

b) szaporítás céljára történő előkészítés;

c) értékesítésre felkínálás;

d) értékesítés vagy egyéb forgalmazás;

e) a Közösségből történő kivitel;

f) a Közösségbe történő behozatal;

g) az a)–f) pontban említett bármely cselekmény céljából történő raktáron tartás".

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

(3) A betakarított terményre a (2) bekezdés rendelkezései kizárólag akkor alkalmazandók, ha a terményhez az oltalomban részesített fajta fajtaösszetevőinek jogosulatlan felhasználása útján jutottak, és amennyiben a jogosultnak nem volt megfelelő alkalma az említett fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogainak gyakorlására."

6. Az említett rendelet „Bitorlás” című 94. cikke az (1) bekezdésében a következőket mondja ki:

„A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás] fizetése vagy mindkettő érdekében:

a) aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja;

[…].

7. Ugyanezen rendeletnek „A közösségi növényfajta-oltalmi jog megadását megelőző cselekmények” című 95. cikke előírja, hogy „[a] jogosult megfelelő kártérítést követelhet mindazon személyektől, akik a közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása között eltelt időszak során olyan cselekményt végeztek, amelyre ezt követően nem lett volna jogosultságuk”.

B. Az UPOV-egyezmény

8. Az Európai Unió részes fele az új növényfajták oltalmára létesült nemzetközi egyezménynek,[3] melynek az „Ideiglenes oltalom” című 13. cikke a következőképpen fogalmaz:

„Mindegyik Szerződő Fél megállapítja azokat a szabályokat, amelyek a nemesítő érdekeinek a bejelentés benyújtása vagy közzététele és a nemesítői jog megadása közötti időtartamra vonatkozó védelmét szolgálják. Ezeknek a szabályoknak biztosítaniuk kell legalább azt, hogy a nemesítői jog jogosultja méltányos díjazásban részesüljön bármely olyan személytől, aki a fenti időtartam alatt olyan cselekményeket végzett, amelyekhez a jog megadását követően – a 14. cikk értelmében – a jogosult engedélye szükséges. Bármelyik Szerződő Fél rendelkezhet úgy, hogy az említett szabályok csak azokkal a személyekkel szemben hatályosak, akiket a nemesítő a bejelentés benyújtásáról értesített.

9. Az UPOV-egyezmény 14. cikke értelmében:

„(1) *[A szaporítóanyagra vonatkozó cselekmények] a)* A 15. és 16. cikkben meghatározott esetek kivételével, az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagára vonatkozó következő cselekményekhez szükséges a nemesítő hozzájárulása:

i. előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);

ii. szaporítás céljából való előkészítés;

iii. forgalomba hozatalra való ajánlás;

iv. forgalomba hozatal;

v. országból való kivitel;

vi. országba való behozatal,

vii. az i–vi. pontban említett bármelyik cselekmény céljából való raktáron tartás.

3 Az új növényfajták oltalmára létesült nemzetközi unió (UPOV) égisze alatt 1961. december 2-án írták alá Genfben, majd ugyanitt 1972. november 10-én, 1978. október 23-án, valamint 1991. március 19-én felülvizsgálták (a továbbiakban: UPOV-egyezmény). Az Unió ezen egyezményhez az Európai Közösségnek az [UPOV-egyezményhez] történő csatlakozása jóváhagyásáról szóló, 2005. május 30-i 2005/523/EK tanácsi határozat (HL 2005. L 192., 63. o.) útján csatlakozott.

b) A nemesítő a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti.

(2) *[A terményre vonatkozó cselekmények]* A 15. és 16. cikkben meghatározott esetek kivételével, az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagának jogosulatlan felhasználásából származó termény – ideértve a teljes növényeket és növényrészeket – tekintetében az (1) bekezdés a) pontja i–vii. alpontjában meghatározott cselekményekhez is a nemesítő hozzájárulása szükséges, kivéve, ha a nemesítőnek megfelelő lehetősége volt arra, hogy az említett szaporítóanyaggal kapcsolatban jogait gyakorolja."

III. Az alapeljárás, az előzetes döntéshozatala előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

10. A Nadorcott Protection S. A. R. L. 1995. augusztus 22-én egy Nadorcott elnevezésű mandarinfafajtára vonatkozó oltalom iránti kérelmet nyújtott be a Közösségi Növényfajta-hivatalhoz (CPVO). A kérelmet 1996. február 22-én tették közzé a *Közösségi Növényfajta-hivatal Hivatalos Közlönyében*.

11. A CPVO 2004. október 4-i határozatával megadta a kért oltalmat, amelyet 2004. december 15-én tettek közzé a *Közösségi Növényfajta-hivatal Hivatalos Közlönyében*.

12. A Federación de Cooperativas Agrícolas Valencianas (valenciai mezőgazdasági szövetkezetek szövetsége, Spanyolország) megtámadta ezt a határozatot a CPVO fellebbezési tanácsa előtt. E fellebbezés a 2005. november 8-án meghozott határozattal történő elutasításáig, amelyet 2006. február 15-én tettek közzé a *Közösségi Növényfajta-hivatal Hivatalos Közlönyében*, felfüggesztő hatállyal a növényfajtára vonatkozó oltalomra.

13. A CPVO fellebbezési tanácsának határozatát megtámadták Európai Közösségek Elsőfokú Bírósága előtt. E jogorvoslati kérelemnek nem volt felfüggesztő hatálya az oltalom megadására, és azt elutasították.[4]

14. A Nadorcott Protection a Nadorcott növényfajtákra vonatkozóan kizárólagos hasznosítási jogot ruházott a Carpa Doradára. Ez utóbbi megbízta a CVVP-t, az alapeljárás felperesét, hogy a jogok bitorlása miatt nyújtson be keresetet az alapeljárás alperesével, Adolfo Juan Martínez Sanchísszal szemben.

15. Martínez Sanchís két földparcella tulajdonosa, amelyek egyikére 2005 tavaszán 506, a másikra pedig 2006 tavaszán 998 Nadorcott fajtájú fát ültettek. Ezeket a facsemetéket egy közönség számára nyitott faiskolában vásárolták a fajta oltalmára vonatkozó kérelem közzététele és az oltalom 2006. február 15-i megadása közötti időszakban. Azóta összesen 100 újratelepítést végeztek ezekben a parcellákban.

16. A CVVP amiatt vonta perbe Martínez Sanchíst, hogy álláspontja szerint megsértette a közösségi növényfajta-oltalom jogosultjának – a Nadorcottnak – és hasznosítójának jogait azáltal, hogy ebbe a fajtába tartozó fákat ültetett, oltott és kereskedelmileg hasznosított. Pontosabban, a CVVP egyrészt az említett fajtára vonatkozó oltalom megadásának időpontja előtti végzett állítólagos bitorlási tevékenységek tekintetében ideiglenes védelmen alapuló keresetet, a későbbi tevékenységek tekintetében pedig bitorlási keresetet nyújtott be. A bitorlás megállapításán kívül a CVVP a fent említett valamennyi tevékenység – az oltalom alatt álló fák termésének forgalomba hozatalát is beleértve – abbahagyását kérte. A felperes ezenfelül a 2006. február 15-e előtt és után bekövetkezett cselekményekből eredő állítólagos kárainak megtérítését, valamint a meghozandó ítélet közzétételét kérte.

4 2008. január 31-i Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana kontra CPVO – Nador Cott Protection (Nadorcott) ítélet (T-95/06, EU:T:2008:25).

17. Az elsőfokú bíróság elutasította a keresetet azzal az indokolással, hogy a cselekmények a 2100/94 rendelet 96. cikke [5] értelmében elévültek. Ezenfelül e bíróság lényegében arra jutott, hogy az ezen rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében megállapított feltételek nem teljesültek, így az oltalom jogosultja nem emelhet kifogást az oltalom alatt álló fajtáról betakarított terménnyel kapcsolatban véghez vitt cselekményekkel kapcsolatban. Ily módon, az említett bíróság szerint a jogosult nem bizonyította, hogy a faiskolabeli mandarinfák szaporítására az engedélye nélkül került volna sor, és jogai gyakorlására e fajtaösszetevők újbóli előállításának időszakában ne nyílt volna megfelelő alkalma.

18. Ezen ítélettel szemben az Audienciához (tartományi bíróság, Spanyolország) nyújtottak be fellebbezést, amely bíróság – miután megállapította, hogy a követelés nem évült el – elutasította azt, azon indoknál fogva, hogy Martínez Sanchís egy, a közönség számára nyitva álló létesítményben, a növényfajta-oltalom megadása előtt, jogszerű szerzésnek látszó aktus során vásárolta meg a facsemetéket. Ezen bíróság szerint ilyen körülmények között Martínez Sanchist védi a spanyol kereskedelmi törvénykönyv 85. cikke.

19. A fellebbezés tárgyában hozott ítélettel szemben a CVVP felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Tribunal Supremóhoz (legfelsőbb bíróság). E bíróság a Bírósághoz 2018. március 7-én beérkezett 2018. március 6-i határozatában úgy döntött, hogy eljárását felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Abban az esetben, ha a mezőgazdasági termelő egy faiskolában (harmadik személy létesítményében) vásárolt valamely növényfajtához tartozó facsemetéket, és azokat azelőtt ültette el, hogy az ezen növényfajtára vonatkozó oltalom megadásának joghatásai érvénybe léptek volna, akkor ahhoz, hogy a mezőgazdasági termelő által kifejtett, a fák termésének betakarításából álló későbbi tevékenységre alkalmazandó legyen a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt »ius prohibendi«, az e cikk (3) bekezdésében előírt követelmények teljesülése is szükséges, mivel »betakarított terményről« van szó? Vagy úgy kell-e értelmezni, hogy ez a betakarítási tevékenység a növényfajta előállítására vagy újbóli előállítására irányuló tevékenységnek minősül, amely alapján a »betakarított termény« létrejön, amelynek a növényfajta jogosultja által történő megtiltásához nem szükséges a[z említett cikk] (3) bekezdés[é]ben foglalt követelmények teljesülése?

2) Összeegyeztethető-e a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével az az értelmezés, amely szerint az egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszer a[z ezen rendelet 13. cikkének] (2) bekezdés[é]ben foglalt bármely olyan magatartásra vonatkozik, amely a »betakarított terménnyel« kapcsolatos, ideértve magát a betakarítást is, vagy csak az ezen betakarított termény előállítását követő tevékenységekre, mint például a raktáron tartás vagy a termény forgalmazása?

3) A 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében előírt, egymásra épülő feltételeken alapuló kiterjesztő oltalmi rendszernek a »betakarított terményre« történő alkalmazásában az első feltétel teljesüléséhez szükséges-e az, hogy a facsemeték megvásárlására azt követően kerüljön sor, hogy a jogosult a közösségi növényfajta-oltalmat megszerezte, vagy elegendő lenne-e az, hogy a jogosult ebben az időpontban ideiglenes védelemben részesült, mivel a vásárlásra a növényfajta-oltalom iránti kérelem közzététele és az azon időpont közötti időszakban került sor, amikor az oltalom megadásának joghatásai érvénybe léptek?”

20. A CVVP, Martínez Sanchís, a görög kormány és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett a Bíróság elé. A CVVP, a görök kormány és Bizottság képviseltette magát a 2019. május 16-i tárgyaláson. Martínez Sanchís 2019. május 15-én írásban válaszolt a Bíróság által a tárgyalás céljából feltett kérdésekre.

5 E rendelkezés értelmében „[a] 94. és 95. cikk szerinti követelések lejárnak a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogerős megadásának napját követő három év elteltével, ha a jogosult tud a tevékenységről és az azért felelős személy kilétéről, vagy – ilyen ismeret hiányában – az érintett tevékenység befejezését követő harminc év múltán”.

IV. Elemzés

A. Az első és a második kérdésről

21. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdés – amelyeket együttesen vizsgálok – a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) és (3) bekezdése hatályának meghatározására vonatkozik.

22. E rendelkezések a növényfajta-oltalom hatásait egy „egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi" rendszerben határozzák meg, amelyet a fajtaösszetevőkre vonatkozó „elsődleges védelem" és a betakarított terményre vonatkozó „másodlagos védelem" alkot.[6]

23. E rendszer értelmében a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt összes cselekmény szükséges feltétele egyrészt az oltalom jogosultjának engedélye, amennyiben e cselekmények magukra a *fajtaösszetevőkre* irányulnak.[7] A „fajtaösszetevő" fogalma alatt e rendelet 5. cikkének (3) bekezdése szerint „egész növényeket", valamint „teljes növény termesztésére alkalmas növényrészeket" kell érteni.

24. Másrészt, a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha e cikk (2) bekezdésében felsorolt cselekmények a *betakarított terményt* érintik, a jogosult engedélye csak két feltétel teljesülése esetén szükséges. Elsőként, ha a terményhez a fajtaösszetevők jogosulatlan felhasználása útján jutottak.[8] Másodszor, amennyiben a jogosultnak nem volt megfelelő alkalma ezen fajtaösszetevőkkel kapcsolatos jogainak gyakorlására.

25. Az itt leírt elsődleges és másodlagos védelem összhangban áll az UPOV-egyezmény 14. cikkének (1) és (2) bekezdésével bevezetett „szaporítóanyagra" és „betakarított terményre" vonatkozó oltalmi rendszerrel, amely egyezmény szövegét nagyrészt átvette a 2100/94 rendelet. E rendelet előkészítő munkálataiból, és szövegezéséből kitűnik, hogy az általa létesített rendszer az UPOV-egyezményben előírt rendszeren alapul.[9] Ennélfogva az ezen egyezményre vonatkozó értelmezések az említett rendelet értelmezése szempontjából is relevánsak.

26. Mindezekre figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésével arra keresi a választ, hogy egy oltalom alatt álló fajtához tartozó fák *elültetése* és *termésük betakarítása* vajon a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt elsődleges védelmi rendszer hatálya alá tartozik-e,[10] ezáltal az oltalom jogosultjának engedélyét igényli, függetlenül attól, hogy az e cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeket tiszteletben tartották.[11]

6 Lásd: 2011. október 20-i Greenstar-Kanzi Europe ítélet (C-140/10, EU:C:2011:677, 26. pont). A 2100/94 rendelet 13. cikkének (4) bekezdése ezenkívül egy olyan rendszert is bevezet, amelyet „harmadlagos védelemnek" lehetne minősíteni, és amely az oltalom alatt álló fajta szaporítóanyagából, illetve betakarított terményeiből közvetlenül előállítható termékekre vonatkozik. E rendszer a jelen ügy szempontjából nem releváns.

7 A közösségi növényfajta-oltalom „jogosultjának" a 2100/94 rendelet 13. cikkének (1)–(4) bekezdésében alkalmazott fogalmát meg kell különböztetni a „nemesítő" fogalmától, amelyet e rendelet 11. cikkében úgy határoz meg, mint „az a személy, aki a fajtát nemesítette vagy felfedezte, illetve kifejlesztette, továbbá annak jogutódja". A fajtát felfedező, illetve kifejlesztő személy azonos kizárólag a „nemesítő" fogalmával az oltalom megadása előtt, amelynek megadását követően egyben az oltalom „jogosultjává" válik.

8 Amint arra a CVVP és a Bizottság hivatkozik, a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében előírt első feltétel értelmezhető úgy, mint a 16. cikkben a jogok kimerülésével kapcsolatban megfogalmazott általános szabály különös kifejeződése. E rendelkezés szerint „[a] közösségi növényfajta-oltalmi jogok nem terjednek ki az oltalom alatt álló […] fajta anyagával kapcsolatos tevékenységekre, ha az anyagot a jogosult a Közösség bármely részén mások részére rendelkezésre bocsátotta vagy azt a jogosult hozzájárulásával más részére rendelkezésre bocsátották, továbbá nem terjed ki azon tevékenységekre, amelyek a fenti anyagból származó bármely anyaghoz kapcsolódnak", kivéve, ha e tevékenységek nem terjednek ki a szóban forgó fajta továbbszaporítására (amennyiben a rendelkezésre bocsátás időpontjában ez nem volt szándékolt), illetve e fajtaösszetevők nem fogyasztási célból való olyan harmadik országokba történő kivitelére, ahol nem részesülnek védelemben.

9 Lásd a közösségi növényfajta-oltalmakról szóló, 1990. augusztus 30-i EGK tanácsi határozatjavaslatot [COM(90) 347 végleges, 2. o.]. Lásd még a 2100/94 rendelet huszonkilencedik preambulumbekezdését.

10 Az „ültetés" fogalma ebben az összefüggésben valamely fajtaösszetevő elültetését, valamint az ezen összetevő fenntartására irányuló azon tevékenységek összességét jelöli, amelyek a virágok, illetve termések létrejöttének maximalizálását szolgálják.

11 Természetesen, amennyiben e jog nem merült ki a 2100/94 rendelet 16. cikke értelmében. A jelen ügyben a CVVP arra hivatkozott – anélkül, hogy bármely érdekelt fél ezzel kapcsolatban vitába szállt volna vele –, hogy a jogosult joga nem merült ki, mivel nem járult hozzá a Nadorcott fajtájú mandarinfáknak a faiskola általi szaporításához.

27. Az alapjogvita megoldása szempontjából e kérdések eldöntésétől ezenfelül annak meghatározása függ, hogy az így betakarított termények forgalomba hozatalára kiterjed-e a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésével bevezetett védelmi rendszer, akkor is, ha Martínez Sanchís az oltalom megadása előtt jutott a facsemetékhez. Ez utóbbi problémakör az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdéshez kapcsolódik, így erre elemzésem második felében térek ki.[12]

28. A CVVP szerint az oltalom alatt álló fajtaösszetevők elültetése és termésük betakarítása a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában körülírt elsődleges védelem alá eső fajtaösszetevők „előállítására" vonatkozó tevékenység körébe tartozik. Ezzel szemben Martínez Sanchís, a görög kormány és a Bizottság úgy véli, hogy sem az oltalom alatt álló fajtaösszetevők elültetése, sem termésük betakarítása nem minősül ezen összetevőkre vonatkozó olyan tevékenységnek, amely az e rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében bevezetett oltalmi rendszer hatálya alá tartozna.

29. Ez utóbbi álláspontot osztom.

30. Ezzel kapcsolatban, a 2100/94 rendelet 13. cikk (2) bekezdése a) pontjának szövege, amennyiben az a fajtaösszetevők előállítására, illetve újbóli előállítására utal – szemben az ugyanezen cikk (3) bekezdésében szabályozott, betakarított terménnyel –, e kifejezések általánosan elfogadott jelentése értelmében olyan tevékenységeket jellemez, amelyek révén nem termés, hanem újabb fajtaösszetevő jön létre.

31. Ennek fényében a CVVP által előterjesztett azon érvelés, amely szerint az „előállítás" fogalma szükségképpen magában foglalja az ültetést és a termés betakarítását, csak úgy lenne elfogadható, ha e fogalmat megfosztanánk önálló, és az ugyanezen rendelkezésben alkalmazott „újbóli előállítás" fogalmától elkülönülő jelentéstartalmától. Véleményem szerint e két fogalom együttes alkalmazása egyszerűen annak egyértelműsítését szolgálja, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében szereplő cselekmények a fajtaösszetevők vegetatív úton (többek között oltással[13]) és új genetikai állomány kinyerésével történő szaporítását is magukban foglalják.[14]

32. Egyébiránt, az UPOV-egyezmény 1991-ben felülvizsgált változatának *keletkezéstörténete* alkotóinak azon szándékát mutatja, hogy a szaporítóanyag betakarítás céljából történő felhasználását nem kívánták a jogosult engedélyéhez kötött cselekmények közé sorolni. Ennek lehetősége ugyanakkor külön említésre került az UPOV által javasolt eredeti rendeletváltozat 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjában[15] –, amely kitétel egyébiránt feleslegesnek bizonyult volna, ha az ott is szereplő „előállítás" fogalma már magában foglalta volna a felhasználás ilyen módját.[16]

33. Erre vonatkozóan az UPOV-egyezmény elfogadásához vezető diplomáciai konferencia során több módosítási javaslat érkezett arra nézve, hogy a szaporítóanyag vágott virágok és termények előállítása céljából történő felhasználását az UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt cselekmények közé sorolják, amelyek nyomán e problémakör kivizsgálására felállítottak egy munkacsoportot.[17] Amint azt a Bizottság a tárgyalás során hangsúlyozta, ez a munkacsoport, és a későbbiekben az UPOV-egyezmény alkotói elvetették ezeket a javaslatokat.

12 Lásd a jelen indítvány 42. és 43. pontját.

13 Így tehát abban az esetben, ha Martínez Sanchís oltással szaporította a Nadorcott fajtájú fákat – amint azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozat alapján a CVVP a spanyol bíróságok előtt állította, feltéve hogy erről a kérdést előterjesztő bíróság meggyőződik –, a CVVP vele szemben hivatkozhat a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában biztosított elsődleges védelemre. E tárggyal kapcsolatban megjegyzem, hogy a CVVP a Bíróság előtti eljárás során nem állított ilyet, és Martínez Sanchís tagadja, hogy e fajtaösszetevőket bármilyen módon szaporította volna.

14 Lásd ebben az értelemben: Würtenberger, G., van der Kooij, P., Kiewiet, B. és Ekvad, M., *European Union Plant Variety Protection*, 2. kiadás, Oxford University Press, 2015, 128. o.

15 Lásd az UPOV által készített eredeti javaslattervezet 14. cikke (1) bekezdésének a) pontját (a növényfajta-oltalmakról szóló nemzetközi egyezmény felülvizsgálatát célzó diplomáciai konferencia iratai, Genf, 1991 [a továbbiakban: az 1991-es diplomáciai konferencia iratai], alapdokumentumok, 28. o., valamint összefoglaló beszámolók, 859–876. pont).

16 Lásd e tekintetben különösen: az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, összefoglaló beszámolók, 1024. és 1534.2 pont.

17 Az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, összefoglaló beszámolók, 1005–1030. pont.

34. Ezzel szemben, ezen egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének b) pontjában (amelynek tartalmát a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének utolsó mondata átveszi) elismerésre került a nemesítő azon lehetősége, hogy olyan cselekményeket, amelyekhez engedélye szükséges, bizonyos szerződéses feltételekhez és korlátozásokhoz kössön.[18] Ezek többek között vonatkozhatnak azon fajtaösszetevők ültetésének és termésük betakarításának módjára, amelyek szaporítása a nemesítő engedélyéhez kötött.[19]

35. Következésképpen, az UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja és a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdése nem biztosít jogot arra az oltalom jogosultja számára, hogy a fajtaösszetevők betakarítás céljából történő hasznosítását mint olyat megtiltsa. Amint azt a Communauté internationale des obtenteurs de plantes ornementales et fruitières de reproduction asexuée (dísznövény- és termőfa-nemesítők nemzetközi közössége) (CIOPORA) a diplomáciai konferencia során elfogadott határozatra reagálva „sajnálattal és keserűséggel telve" megállapította, az UPOV-egyezmény 14. cikkének (2) bekezdése (amely rendelkezésnek – megjegyzem – a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése felel meg), „mindössze egy közvetetett eszközt ad a nemesítő kezébe arra nézve, hogy utólag az [e rendelet 14. cikke (1) bekezdésének a) pontja] alapján a felügyelete alól – vágott virág, illetve termés útján – kikerült szaporítóanyagot ellenőrzése alá vonja.[20]

36. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy az oltalom alatt álló fajtaösszetevők ültetése és gyümölcsük betakarítása nem tartozik a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében szereplő, a fajtaösszetevőket érintő cselekmények kategóriájába. Ebből következően a jogosult nem hivatkozhat az e rendelkezéssel bevezetett elsődleges védelemre az ilyen cselekményeket végrehajtó mezőgazdasági gazdálkodóval szemben. A jogosult ugyanakkor hivatkozhat az e rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében biztosított másodlagos védelemre annak érdekében, hogy a betakarított termény tekintetében megakadályozza az ezen cikk (2) bekezdésében felsorolt cselekmények (mint például a gyümölcs forgalmazása) végrehajtását, amennyiben az említett cikk (3) bekezdésében foglalt két feltétel teljesül.[21]

B. A harmadik kérdésről

37. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt másodlagos védelmi rendszer és az ugyanezen rendelet 95. cikkével bevezetett ideiglenes védelmi rendszer közötti kapcsolatra vonatkozik. E kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kíván választ kapni, hogy az említett rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt első feltétel – amely szerint a betakarított terményhez az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevőinek „jogosulatlan felhasználása" útján jutottak – teljesüléséhez szükséges-e az, hogy a facsemeték megvásárlására az oltalom megszerzését követően kerüljön sor.

18 Az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, összefoglaló beszámolók, 1529.2, 1529.3 és 1543. pont. Lásd még: a munkacsoport jelentése, amely a konferencia iratai között fellelhető (az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, 145–148. o.).

19 Például a 2011. október 20-i Greenstar-Kanzi Europe ítélet (C-140/10, EU:C:2011:677, 10. pont) alapjául szolgáló ügyben az oltalom alatt álló almafafajta nemesítője és az e fajtához tartozó gyümölcsök forgalmazási hálózatának tagjai közötti megállapodás részét képezte a többek között a gyümölcsök termesztésének korlátozására vonatkozó „dokumentáció".

20 Az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, összefoglaló beszámolók, 1534.3 pont.

21 E megállapítás nem érinti a jogosult arra vonatkozó jogát – amelyre a CVVP, Martínez Sanchís és a Bizottság is hivatkozik –, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a betakarított terményre vonatkozóan elkövetett cselekményekkel szemben fellépjen, még akkor is, ha az e cikk (3) bekezdésében írt feltételek nem teljesülnek, amennyiben a betakarított termény szaporítási célt is szolgálhat (lásd e tekintetben: UPOV-tanács, „Magyarázó megjegyzések a betakarított terményre vonatkozó cselekményekről az UPOV-egyezmény 1991-es változata alapján", 2013. október 24. [a továbbiakban: magyarázó megjegyzések a betakarított terményre vonatkozó cselekményekről], 4. o., 3. pont). Ilyen esetben a betakarított termény is az e rendelet 5. cikkének (3) bekezdésében meghatározott „fajtaösszetevőnek" minősül. A jogosult jogait ugyanakkor korlátozza az említett rendelet 14. cikkének (1) bekezdése, amelynek értelmében: „A 13. cikk (2) bekezdése ellenére és a mezőgazdasági termelés védelme érdekében a mezőgazdasági termelők jogosultak azon betakarított termény saját birtokukon történő felhasználására szaporítás céljából, amelyet valamely, közösségi növényfajta-oltalom alatt álló fajta (kivéve a hibrid vagy szintetikus fajtákat) szaporítóanyagának saját birtokukon történő elültetése révén nyertek." A jelen ügyben a CVVP pontosította, hogy a Nadorcott fajta termése nem hasznosítható a fajta szaporítására, új fák csupán az oltáshoz hasonló vegetatív szaporítási technikával hozhatók létre.

38. Mindenekelőtt úgy vélem, érdemes rávilágítani arra a különbségre, amelyet a 2100/94 rendelet a növényfajták „ideiglenes oltalma” és „végleges oltalma” között tesz.

39. E rendszerek azon jogorvoslati eszközökre vonatkoznak, amelyek a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében felsorolt valamely cselekmény harmadik fél általi végrehajtása esetén a nemesítő rendelkezésére állnak. E rendelet 94. cikkének (1) bekezdése a) pontjának megfelelően a nemesítő a jogbitorlás megakadályozása érdekében pert indíthat és/vagy méltányos díjazást követelhet azon személlyel szemben, aki engedélye nélkül ilyen cselekményt valósított meg a szóban forgó növényfajta-oltalom megadását követően. Az említett rendelet 95. cikke előírja, hogy azon személytől, aki a közösségi növényfajta-oltalmi bejelentés benyújtásának közzététele és az oltalom megadása között eltelt időszak (a továbbiakban: ideiglenes oltalmi időszak) során olyan cselekményt végez, „amelyre ezt követően nem lett volna jogosultság[a]”, csupán méltányos díjazás megfizetése követelhető. [22]

40. Ami a 2100/94 rendelet 13. cikke (3) bekezdésének értelmezését illeti, *először is*, a Bíróság elé észrevételeket előterjesztő érdekelt felek egyike sem vitatja, hogy az ott szereplő „felhasználás” fogalma az e cikk (2) bekezdésében említett valamely cselekmény elkövetésére utal. [23] Ez a következtetés magától értetődően adódik az e rendelkezésekkel bevezetett, egymásra épülő feltételeken alapuló oltalmi rendszer célkitűzéséből és általános felépítéséből. E rendszer célja ugyanis az, hogy lehetővé tegye a nemesítő számára az oltalom alatt álló fajtaösszetevőkből származó termésen fennálló jogainak érvényesítését akkor, ha magukkal a fajtaösszetevőkkel kapcsolatban nem tudott fellépni az említett rendelkezés (2) bekezdésében felsorolt cselekményt elkövető személlyel szemben. [24]

41. A jelen ügyben, a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében említett azon fajtaösszetevőkre vonatkozó cselekményeknek, melyek időpontja releváns az e cikk (3) bekezdésében foglalt első feltétel teljesülésének vizsgálata szempontjából, a facsemetéknek a faiskola általi szaporítása és forgalomba hozatala (amelyet az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés szövege a „facsemeték [megvásárlásaként]” említ) felel meg. Ezzel szemben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre általam javasolt válaszból az következik, hogy a fák ültetése és termésük betakarítása nem tekinthető a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fajtaösszetevőket érintő cselekménynek.

42. Itt válik világossá a kapcsolat e két kérdés és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés között. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre válaszul kifejtett érvelésével ugyanis a CVVP azt kívánja alátámasztani, hogy a jelen ügyben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltétel a termés forgalomba hozatalára vonatkozóan az oltalom megadását követően végzett tevékenységeket illetően attól függetlenül teljesül, hogy *milyen választ ad a Bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésre*.

43. A CVVP álláspontja azzal magyarázható, hogy míg a mandarinfáknak a faiskola általi szaporítása és eladása az ideiglenes oltalmi időszakban történt, e fáknak a mezőgazdasági termelő általi ültetése és termésük betakarítása az oltalom megadását követően is zajlott. A CVVP ez utóbbi cselekményeket a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontjában biztosított elsődleges védelem hatálya alá tartozó, a fajtaösszetevők „előállítására” irányuló tevékenységekkel azonosítja, és azt állítja, hogy a mandarinfák elültetésével és termésük betakarításával az oltalom alatt álló fajtaösszetevőknek az ezen cikk (3) bekezdése értelmében vett „jogosulatlan felhasználása” valósult meg, holott e fogalom csupán az oltalom megadását követően az összetevőkre vonatkozóan elkövetett cselekményekre terjed ki.

22 Ez a rendelkezés az UPOV-egyezmény Szerződő Feleire az egyezmény 13. cikke értelmében háruló azon kötelezettség végrehajtását célozza, hogy meghozzák azokat „a szabályokat, amelyek a nemesítő érdekeinek a bejelentés benyújtása vagy közzététele és a nemesítői jog megadása közötti időtartamra vonatkozó védelmét szolgálják”.

23 Lásd ebben az értelemben az UPOV-egyezmény vonatkozó – 14. cikkének (2) bekezdésében foglalt – rendelkezésével kapcsolatban: az UPOV tanácsa, „Iránymutatások az UPOV-egyezmény 1991-es változatán alapuló jogszabályok kidolgozásához”, 2017. április 6. (a továbbiakban: az UPOV tanácsának iránymutatásai), 57. o.

24 Lásd még e tekintetben: az 1991-es diplomáciai konferencia iratai, összefoglaló beszámolók, 915–934. pont.

44. Ezen érvelést az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdéssel kapcsolatban kifejtett indokok alapján el kell vetni.

45. *Másodszor*, a Bíróság elé észrevételeket előterjesztő érdekelt felek viszont nem értenek egyet a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében alkalmazott „jogosulatlan” kifejezés jelentését illetően.

46. Egyrészről, a CVVP szerint a fajtaösszetevők jogosulatlan felhasználása valósul meg minden alkalommal, amikor a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében szereplő bármely cselekményt a nemesítő hozzájárulása hiányában követik el. A CVVP megjegyzi, hogy az ideiglenes oltalom időszakában a nemesítő nincs abban a helyzetben, hogy ilyen cselekmények megvalósítását megtiltsa, mivel ezen rendelet 95. cikke értelmében kizárólag méltányos díjazást követelhet. Ennélfogva minden ilyen típusú cselekmény, amelyet ezen időszak alatt követnek el, jogosulatlan felhasználást valósít meg még akkor is, ha a nemesítő részére a méltányos díjazást megfizetik, mivel ez utóbbinak nem állt módjában, hogy a cselekmény véghez viteléhez hozzájárulását adja. [25]

47. Másrészről, Martínez Sanchís és a Bizottság lényegében arra hivatkozik, hogy mivel a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében felsorolt cselekményekhez nem szükséges a nemesítő hozzájárulása az ideiglenes oltalom időszaka alatt, így e cselekményeket – amennyiben azok ezen időszak alatt valósulnak meg – nem lehet a fajtaösszetevők „jogosulatlan felhasználásának” minősíteni. Másodlagosan a Bizottság arra hivatkozik, ahogy lényegében a görög kormány is, hogy az említett cselekményeket, amennyiben azok az ideiglenes oltalom időszakában valósulnak meg, abban az esetben lehet jogosulatlannak tekinteni, ha az utánuk járó méltányos díjazást nem fizették meg. [26]

48. A Martínez Sanchís és a Bizottság által elsődlegesen képviselt álláspont megalapozottsága véleményem szerint egyértelműen következik az elsődleges és másodlagos védelmi rendszerek általános felépítéséből.

49. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy azok a jogok, amelyeket a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése a jogosult számára a betakarított terménnyel kapcsolatban biztosít, másodlagos jellegűek, ily módon azokra csak olyan helyzetekben lehet hivatkozni, ha a nemesítőnek nem nyílt alkalma az ezen cikk (2) bekezdése alapján fennálló jogainak gyakorlására azon személlyel (a jelen ügyben a faiskolával) szemben, aki az oltalom alatt álló fajtaösszetevők tekintetében az e rendelkezésben szereplő egy vagy több cselekményt (a jelen ügyben a szaporítást és a forgalomba hozatalt) megvalósított. [27]

50. Ebből a szempontból a „jogosulatlan felhasználás” fogalma véleményem szerint csupán akkor nyer értelmet, ha a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében felsorolt cselekményeket a fajtaösszetevőkre vonatkozóan annak ellenére valósították meg a nemesítő engedélye nélkül, hogy azokhoz *ilyen engedélyre volt szükség*. Ily módon a nemesítő csak akkor érvényesítheti jogait a betakarított terménnyel kapcsolatban, ha a nemesítő hozzájárulásának megszerzésére vonatkozó kötelezettséget megsértették.

25 Másként fogalmazva, a CVVP úgy véli, hogy amennyiben méltányos díjazást fizetnek az oltalmi bejelentésben szereplő fajtaösszetevőkre vonatkozó, a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt valamely cselekmény megvalósításáért, az nem meríti ki a jogosultnak az e fajtaösszetevőkön vagy az azokból származó terményen fennálló jogait (lásd e tekintetben a jelen indítvány 8. pontját).

26 Bár a Bizottság írásbeli észrevételeiben egyedül e megközelítés mellett érvelt, a tárgyalás során pontosította, hogy azt csupán másodlagosan terjesztette elő.

27 Lásd a jelen indítvány 35. és 40. pontját.

51. Márpedig a 2100/94 rendelet 95. cikke csupán a nemesítő díjazásának, nem pedig az előzetes engedélyezésnek a rendszerét hozza létre.[28] Az ideiglenes oltalom időszakában a nemesítőnek nem áll módjában, hogy megtiltsa az ezen rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében felsorolt cselekményeket. Ennélfogva ezek megvalósítása, még akkor is, ha az utánuk járó méltányos díjazást nem fizetik meg, nem tekinthető az oltalom alatt álló fajtaösszetevő jogosulatlan felhasználásának, mivel előzetes engedély beszerzésére vonatkozó kötelezettséget nem sértettek meg.

52. Ezzel kapcsolatban a 2100/94 rendelet 95. cikke kimondja, hogy a nemesítő méltányos díjazást „követelhet" mindazon személyektől, akik „olyan cselekményt végeztek, amelyre [az ideiglenes oltalom időszakát] követően nem lett volna jogosultságuk". E szövegezés nyilvánvalóvá teszi, hogy a végleges oltalom megadását megelőzően sem a fajtaösszetevőkkel, sem a betakarított terménnyel kapcsolatos egyik cselekményhez sem szükséges a nemesítő engedélye. Az is kitűnik belőle, hogy az ideiglenes oltalom időszakában a méltányos díj nemesítő részére történő megfizetésének elmulasztása önmagában nem teszi a szóban forgó cselekményt jogellenessé.[29] Az ideiglenes oltalom joghatásai ily módon eltérnek a rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szabályozott végleges oltalom joghatásaitól, amelyre mindazon személyekkel szemben lehet hivatkozni, akik „jogosulatlanul" valósítják meg az említett rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében szereplő cselekmények valamelyikét.

53. Ráadásul, a 2100/94 rendelet 19. cikke (1) bekezdésének értelmében[30] a növényfajta-oltalom időtartama *az oltalom megadásától* áll fenn. E szempontból ezen oltalom különbözik az európai szabadalom alapján fennálló oltalomtól, amelynek időtartama *a kérelem benyújtásakor* kezdődik.[31] Véleményem szerint az a tény, hogy a növényfajták ideiglenes oltalmának időtartama nem számít bele a végleges oltalmi időbe, hanem – mint a nemesítő érdekében biztosított külön védelem – hozzáadódik ahhoz, azt erősíti, hogy az ideiglenes oltalom és a végleges oltalom alkalmazási köre egymástól eltér; a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt első feltételre tekintettel egyedül az utóbbi vonatkozik a betakarított terménnyel kapcsolatos cselekményekre.

54. Az általam javasolt értelmezést mindemellett az UPOV tanácsa által elfogadott egyes magyarázó dokumentumok is alátámasztják.[32] Ezen iratok alapján az UPOV-egyezmény 14. cikke (2) bekezdésének értelmében vett „jogosulatlan felhasználás" „a szaporítóanyagra vonatkozó" olyan „[cselekményeket]" jelöl, „amelyekhez az oltalom jogosultjának engedélye szükséges […], viszont e cselekményeket anélkül hajtották végre, hogy ilyen engedély beszerzésére sor került volna".[33] Az UPOV tanácsa itt pontosítja, hogy nem engedélyezett cselekmények végrehajtásának feltétele, hogy az oltalomhoz való jogot „megadták és az hatályos".

28 Ezen rendszer alapját az UPOV-egyezmény 13. cikkében foglalt rendszer képezi. E rendelkezés keletkezésének körülményeit illetően megjegyzem, hogy az ideiglenes oltalom kezdetben az UPOV-egyezmény részes államainak mérlegelésére bízott választható eszköz volt, csupán az egyezmény 1991-es felülvizsgálata óta jelent számukra kötelezettséget. A felülvizsgálatot előkészítő munkálatok nem nyújtanak felvilágosítást az ideiglenes oltalom és a szintén ezen alkalommal bevezetett másodlagos védelem közötti kapcsolatot illetően.

29 Bizonyos hasonlóságot mutat az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2001. L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.; helyesbítések: HL 2008. L 314., 230. o.; HL 2014. L 10., 32. o.) 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában bevezetett rendszerrel. E rendelkezés értelmében a tagállamok valamely szerzői jog jogosultjának többszörözési joga alól magáncélú felhasználás engedélyezése céljából kivételt állapíthatnak meg, azzal a feltétellel, hogy a jogosult méltányos díjazásban részesítik. A 2016. április 21-i Austro-Mechana ítéletben (C-572/14, EU:C:2016:286, 48. pont) a Bíróság kimondta, hogy amennyiben valamely tagállam él ezzel a lehetőséggel, a magáncélú másolat készítése, bár a szerzői jogi jogosult méltányos díjazását vonja maga után, a nemzeti jog értelmében megengedett cselekménynek minősül.

30 E rendelkezés átveszi az UPOV-egyezmény 19. cikke (2) bekezdésének tartalmát.

31 Lásd az európai szabadalmak megadásáról szóló 1973. október 5-én, Münchenben aláírt egyezmény 2000-ben felülvizsgált változata 63. cikkének (1) bekezdését.

32 Magyarázó megjegyzések a betakarított terményre vonatkozó cselekményekről, 4. o., 4. pont, valamint az UPOV tanácsának iránymutatásai, 57. o. Jóllehet e dokumentumok nem bírnak kötelező erővel, hasznos útmutatásként szolgálnak az UPOV-egyezmény és a 2100/94 rendelet vonatkozó rendelkezéseinek értelmezéséhez.

33 Az ilyen cselekmények akkor is jogosulatlannak tekinthetők, amennyiben azokat nem a jogosult hozzájárulásában meghatározott, az UPOV-egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti esetleges feltételeknek és korlátozásoknak megfelelően hajtották végre. Lásd az UPOV tanácsának iránymutatásait, 57. o. Ugyanakkor úgy tűnik számomra, hogy a 2011. október 20-i Greenstar-Kanzi Europe ítéletben (C-140/10, EU:C:2011:677, 41–43. pont) követett érvelés analógia útján történő alkalmazásából az következik, hogy kizárólag az oltalom lényeges elemeit közvetlenül érintő szerződéses feltételek és korlátozások megsértése lehet befolyással a jogosult hozzájárulására a 2100/94 rendelet 13. cikke (3) bekezdésének alkalmazása szempontjából.

55. E megállapításokra tekintettel úgy vélem, hogy a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése csak annyiban biztosít védelmet a jogosult számára, ha az ezen cikk (2) bekezdésében foglalt cselekményeket a fajtaösszetevőkre vonatkozóan, a jogosult engedélye nélkül *az oltalom megadását követően* valósították meg.

56. Ezen értelmezést nem cáfolja a CVVP által hangsúlyozott azon tény, hogy az alapügyben is szóban forgó gyümölcsfafajták gazdasági értéke alapvetően gyümölcstermő képességükben rejlik. Ez a tény ugyanis nem ingatja meg a növényfajták oltalmi rendszerének felépítését, amelyet elsődlegesen a fajtaösszetevőkre vonatkozó elsődleges védelmi rendszere és kiegészítő jelleggel – amennyiben a nemesítő az elsődleges védelemhez való jogával nem tudott élni – a betakarított terményre vonatkozó másodlagos védelmi rendszer alkot. Ezen egymásra épülő feltételeken alapuló rendszer keretében az a gazdasági érték, amely a fajtaösszetevők termésének évek során történő betakarításának lehetőségében rejlik, kifejezhető a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt, magukra a fajtaösszetevőkre vonatkozó cselekményekre a nemesítő által megállapított díjazásban („royalties”).

57. Hasonlóképpen nem kérdőjelezi meg az itt javasolt értelmezést a szintén a CVVP által előterjesztett azon érvelés sem, amely szerint ez az értelmezés minden érdekelt számára lehetővé tenné a fajtaösszetevők szaporítását az ideiglenes oltalom időszaka alatt, és ebből következően azok hasznosítását, anélkül, hogy a nemesítő díjazásban részesülne. Ugyanis az, hogy a nemesítő a betakarított terményen fennálló jogait nem tudja érvényesíteni a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdése alapján, nem akadályozza abban, hogy méltányos díjazást követeljen a faiskola tulajdonosától, aki a fajtaösszetevőit szaporította és értékesítette.

58. Ez a védelem kétségkívül hatástalannak bizonyulhat, ha ez utóbbival szemben a nemesítő számára lehetetlen jogainak érvényesítése. Nekem ugyanakkor úgy tűnik, hogy ez abból az egyensúlyból fakad, amelyet az ideiglenes oltalmi rendszer teremt az ideiglenes oltalom időszakában szaporított és értékesített fajtaösszetevők nemesítőjének és beszerzőjének érdekei között. Amint arra a Bizottság lényegében rámutatott, nincs, ami arra engedne következtetni, hogy ez a rendszer – amennyiben arra bátorítja a nemesítőt, hogy az oltalom iránti kérelem közzétételétől kezdődően harmadik felek rendelkezésére bocsássa a fajtaösszetevőket, és adott esetben abból kereskedelmi haszonhoz jusson [34] – ezen eljárás választása esetén kockázatmentességet garantál a jogosult számára.

59. E megállapításokra tekintettel a 2100/94 rendelet 13. cikkének (3) bekezdésében foglalt első feltétel az alapügy tárgyát képező helyzetben nem teljesül.

60. Egyrészről ugyanis, mivel a faiskola a fajtaösszetevők szaporítására és forgalomba hozatalára vonatkozó cselekményeket az oltalom megadását megelőzően valósította meg, e cselekmények nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett jogosulatlan felhasználásnak.

61. Másrészről, mivel – tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésre általam javasolt válaszra – a mezőgazdasági termelő által véghez vitt cselekmények, az ültetés és a termés betakarítása, nem tartoznak a 2100/94 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének hatálya alá – még akkor sem, ha az oltalom megadása után következtek be –, nem minősülhetnek a fajtaösszetevők jogosulatlan felhasználásának.

62. Ebből azt a következtetést vonom le, hogy amennyiben valamely növényfajtához tartozó facsemetéket egy faiskolában ezen növényfajta közösségi oltalmára irányuló kérelem közzététele és az oltalom megadása közötti időpontban szereztek be, a beszerző – ezen időszak alatt, és azt követően – szabadon termesztheti ezeket a facsemetéket, valamint takaríthatja be és értékesítheti termésüket.

34 Lásd ebben az értelemben: Würtenberger, G., van der Kooij, P., Kiewiet, B. és Ekvad, M., *European Union Plant Variety Protection*, i. m., 198. o.

V. Végkövetkeztetés

63. A fenti megfontolások összességére figyelemmel azt javasolom, hogy a Bíróság a Tribunal Supremo (legfelsőbb bíróság, Spanyolország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

1) A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet 13. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevőinek ültetésére és termésük betakarítására vonatkozó cselekmények nem tartoznak az e rendelkezésben szereplő azon cselekmények körébe, amelyek megvalósítása az oltalom jogosultjának engedélyéhez kötött.

2) A 2100/94/EK rendelet 13. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az oltalom alatt álló fajtaösszetevők „jogosulatlan felhasználása” nem foglalja magában az e fajtaösszetevőkkel kapcsolatos olyan cselekményeket – például a szaporításukat és forgalomba hozatalukat –, amelyeket a közösségi oltalom iránti kérelem közzététele és ezen oltalom megadása közötti időszakban valósítottak meg.